

Kære medlemmer

Usikkerheden har været stor i dette forår, og den har stadig tag i os. I bestyrelsen har vi holdt flere møder, men været meget i tvivl om, hvornår vi turde starte medlemsaktiviteterne op igen.

Nu vover vi så at indkalde til årets **generalforsamling** (se bagsiden). Beretningen for 2019 bringes her i bladet. Regnskabet stod i sidste medlemsblad.

Vi er så heldige at have en velkvalificeret suppleant, der vil stille op til valg til bestyrelsen.

MEN vi savner flere medlemmer, der vil gå ind i arbejdet. Det kræver naturligvis en vis indsats, men uden aktive folk, kan foreningen ikke eksistere. Som afgående formand vil jeg i den grad opfordre til, at flere vil stille op til bestyrelsesvalg.

BEMÆRK: Forslag til vedtægtsændring (se inde i bladet).

På bestyrelsens vegne
Niels Nielsen

Kontingent: 200 kr./år for husstand
250 kr. for institutioner m fl.

Betaling til Nordea,
Registreringsnummer: 2670
Kontonummer: 4374 709 599
Eller via MobilePay: 98283

FAHS

Medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund

Tryk: TopTryk Grafisk

Tilrettelæggelse og layout: Niels Nielsen (ansvh.)

FAHS udkommer 4 gange årligt, februar, maj, august, november.

Artikler sendes til redaktøren.

Bestyrelsen:

Niels Nielsen (formand & redaktør)

Margrethe Krogh Sørensen (næstf.)

Henrik Bachmann (kasserer)

Lene Falster (sekretær)

Eva Tønnesen

Lone Hvass

Jepp Tønsberg (suppleant)

Kjartan Langsted (suppleant)

Kontakt til foreningen:

post@fahs.dk

Niels Nielsen, tlf. 4752 8408

Vedr. medlemskab: Se hjemmesiden

eller kontakt Henrik Bachmann

kasserer@fahs.dk

På www.fahs.dk finder man bl.a. opdaterede oplysninger om udflugter og foredrag.

Desuden register til årbøgerne 1906-2000 samt en oversigt over de ældre årbøger, som foreningen stadig har til salg ved henvendelse til Niels Nielsen.

Forsidebillede: Fortidig pestlæge. I dag ser Corona lægerne lidt anderledes ud.

Christian 4. pestforordning den 15. januar 1625

Af Lone Hvass

Oprindelig form 1625:

Forordning Huorledis i Pest / Blod-sot / oc saadanne smitsomme Siugers tid / skal forholdis.

Christian 4. var lovgiver af den helt store slags med en produktion på 30-40 love om året. De var et vigtigt redskab til regulering af befolkningen. Der udkom forordninger om alt fra byrådenes sammensætning, lønforhold for tjenestefolk, en rentelov, trolddomsforordningen for troldfolk og forordningen imod luksusforbrug, sædelighed, klædedragt og kroer. Men her i disse Coronatider er særlig en af kongens lovgivninger hyper aktuel, forordningen om pest.

Pesten havde vist sit hæslige ansigt i 1500 og 1600'årene med få års mellemrum i Danmark. Som så ofte kom den om foråret eller forsommeren, som byldepest, og var så stærkest i sensommeren eller efteråret for til sidst at blive svagest eller forsvinde i begyndelsen af det nye år.

I december 1622 og januar 1623 var der meldinger om pest i Bremen og Sverige, og i september 1623 var den smitsomme og farlige sygdom og pest, som i nogen tid har grasseret i Sverige, nået til Jönköping, og kongen (Christian 4.) beordrede sine lensmænd til at lukke grænsen. Også i november indløb der foruroligende

rapporter om tilstanden i Sverige. Men så var der pludselig positive meldinger, for i januar 1624 kom der besked om: *at den farlige Sygdom, der en Tid lang har grasseret i Sverrig, ved Guds synderlige Naade er standset på nogle Steder, således skal der siden den sidste Mikkelsdag ingen være død i Enköping (Uppsala len) eller mellem Halmstad og Enköping, og at der langs med Grænsen i Halmstad Len heller ingen smitsom Sygdom skal have været eller endnu være.*

Derefter åbnede Danmark grænsen til Sverige igen. Men kongen beordrede dog sine lensmænd, at de skulle holde vågent øje med situationen, da der havde været meldinger om sygdom i Göteborg.

Håbet svandt, og i løbet af sommeren 1624 spredte pesten sig over hele Østersøområdet. Den ramte Rostock og Danzig (Gdansk) og dukkede derefter op igen i Sverige. I Stettin var 3000 omkommet af pest i 1624 og 1625. I det øvrige Europa var der pestepidemier, og i London dræbte pesten ikke færre end 35.000. Overalt i Europa blev pestofre begravet om aftenen eller om natten for at undgå smittespredning.

Igen blev de danske grænser lukket, og der blev nedlagt forbud mod enhver trafik med de inficerede steder. Og nu fik tolderne i Sundet ordre til

ikke at visitere skibe fra Østersølandene personligt, men kun *antegne deres Navne og hvad de have inde.*

Men meget hjalp det ikke, for i begyndelsen af december 1624 var pesten kommet til København og Helsingør, hvorefter kongen beordrede bystyret, at *I flittiligen lader forfare, i hvilke Huse som denne smitsomme syge pestilentze grasserer udi Byen.*

I Helsingør bredte pesten sig. I det følgende år 1625 blev 1.023 personer opført i skattemandtal og 463 blev begravet i Olai Kirke. Det fremgår af regnskaberne for indtægten af klokkerne i Sankt Olai Kirkes regnskabsbog, at der fra maj 1624 til april 1625 blev ringet til begravelse knapt 250 gange, men fra maj 1625 til april 1626 næsten 400 gange, mens tallet fra maj 1626 til april 1627 var normaliseret med godt 80 begravelser.

Vinterens komme havde ikke gjort ende på udbruddet i 1624. En af de mange myter skulle være, at pesten altid forsvandt om efteråret. Men i løbet af vinteren 1625 dukkede den op i Nakskov, Aalborg, Kolding og Sønderjylland. Først mod slutningen af året 1625 og i 1626 ebbede pesten langsomt ud i hele landet. Inden da havde Christian 4. den 15. januar 1625 udstedt sin pestforordning.

Det var en forordning der skulle sikre landets borgere på baggrund af de mange pestepidemier, som havde ramt landet i tiden mellem 1599 til 1620. I København var de velhavende og lærde borgere flygtet ud af byen, og hof-

fet var flyttet til Kolding, mens almu- en måtte blive tilbage. Forordningen bestod af to afsnit.

Det første beskrev forhold, der skulle sikre mod et pestudbrud, og det andet opstillede retningslinjer for, hvordan man skulle forholde sig under et pestudbrud, så smittefaren blev mindsket. Forordningen var banebrydende og næsten helt svarende til Coronatider. Forordningen fastslog at

- epidemier var et offentligt ansvarsområde
- forordningen var almen gyldig for hele befolkningen.

Derefter udstak loven retningslinjer for, hvordan offentlige personer som bl.a. præster, ligbærere og gravere skulle forholde sig ved håndtering af et pestoffer, blodsot eller anden smitsom sygdom. Ved udbruddet skulle de sygdomsramte adskilles fra de raske, sikres mad og medicin, begravelserne skulle være hurtige og små i omfang, og den sociale orden skulle opretholdes.

Hvordan man skal forholde sig, når sygdommen bryder ud i ens egn eller i nærheden.

Sundhedskommissionen fastslog: *Så snart sådan en smitsom sygdom begynder at sprede sig i nærheden, indenlands eller udenlands (hvorfra der plejer at komme skibe og forbindelser), skal borgmesteren og bystyret rådføre sig med sognepræsten og lægerne, hvor der er nogen, eller med den mest erfarne bartskeer. De skal*

Når døden byder op til dans
(Træsnit fra 1500/1600-årene)

udpege to, tre eller flere fra bystyret eller andre gode, kloge og pålidelige folk, som vil blive i området.

Udover gudspåkaldelse skal man undgå smittede steder. Derefter må ingen, som kommer fra de steder, hvor sygdommen er brudt ud, komme ind i de områder, der endnu er fri for sygdommen. De skal i stedet forvises tilbage igen. Hvis nogen ikke vil adlyde,

så skal den eller de indlægges i pesthuset i rum og kamre, hvor der ikke har været nogen syge, og opholde sig der i fire eller fem uger. Derefter må de komme ind i byen, hvis hverken de selv eller nogen hos dem har pådraget sig sygdommen.

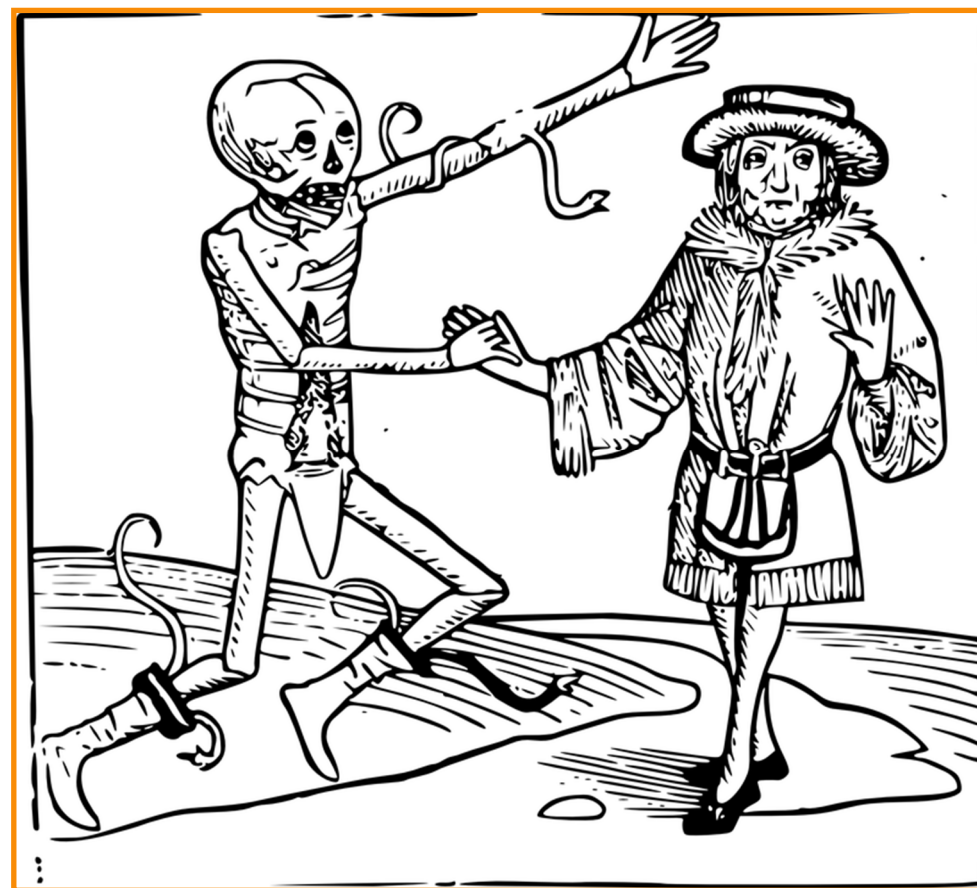
I de byer, hvor der ikke er råd til at bygge sådanne pesthuse, skal der udpeges et bestemt værtshus enten uden

for byen eller lige inden for byens grænse. Der skal så forhandles med de folk, der skal holde øje med, om der udbryder nogen sygdom, indtil det bliver muligt at bygge et pesthus.

De breve, som kommer fra de steder, hvor sygdommen er i udbrud, og som det er tvingende nødvendigt at lade komme ind, de skal holdes tæt ind til ilden og røges med noget, der har ef-

fekt, når de åbnes eller holdes på.

På samme måde, hvis man får at vide, at der er udbrudt en sådan sygdom noget sted i udlandet, så skal skibe og forbindelser fra de områder ikke tillades, og der må absolut ikke komme nogen skibsfolk eller varer derfra i land. Straffen er konfiskation og anden højeste fastsatte straf, efter hvad der bliver afsagt dom om.

Høj som lav måtte deltage i dødedansen
(Træsnit fra 1500/1600-årene)

For at ingen skal fratages sine retmæssige indtægter, så skal borgmesteren, bystyret og politimesteren omhyggeligt holde øje og opsyn med vor og kronens retmæssige indtægter. Disse økonomiske værdier skal være godt beskyttet, og der skal holdes regnskab, så vidt det kan og bør ske. Formålet er, så vidt muligt, at hverken vi, kronen eller andre berørte fratages eller fralistes noget til trods for forbuddet mod indrejse.

Dernæst så skal en god og erfaren pestmester eller bartskeerer straks ansættes og have en god månedsløn af byen, så længe sygdommen varer. Han skal følge lægernes råd, anvende forebyggende midler og træffe alle foranstaltninger, så vidt Gud den altermægtigste selv nådigt giver råd og medgang. Når pesten er i udbrud, så skal han rådgive enhver, der ønsker råd, og han skal besøge dem, der lader ham tilkalde, og fremfor alt tage vare på de syge i pesthuset.

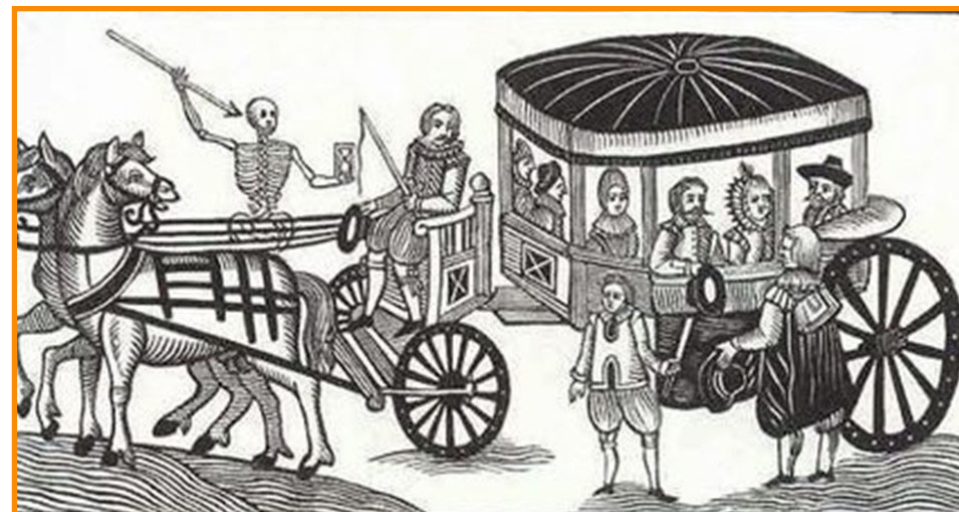
Når sygdommen mærkes i nærheden, så skal borgmesteren og bystyret pålægge apotekere og bartskeerere at have gode lægemidler, forebyggende midler, røgelse imod giftig luft og andet til salg, efterhånden som sygdommen breder sig eller frygtes. Og hver type lægemiddel skal være til salg for en rimelig og fast pris, som skal sættes på den, og den pris skal slås op på rådhuset med store, læselige bogstaver skrevet på pergament. Desuden skal man give pestmesteren lægemidler betalt af byen, som de fattige frit kan få hos ham og hente, hvis de har brug for dem og vil.

Pestmesteren skal desuden hyppigt besøge de syge.

Når man har formodning om sygdommen, så må ingen fremmede frugter, æbler, pærer, blomster, kirsebær eller lignende indføres. Sommerfrugter må heller ikke sættes til salg, men den slags tages fra dem, der handler med dem, og kasseres.

Ligeledes skal også borgmesteren og bystyret føre omhyggeligt tilsyn med, at den proviant af den ene eller anden slags, som sælges og sættes til salg, er god, sund og i god stand. På samme måde skal de også føre tilsyn med, at alle gader (især i de tider) holdes rene, så sygdommen ikke tager til og breder sig på grund af stank.

Borgmestre og bystyret skal i tide, tænke på at indrette et pesthus i nærheden af en passende kirkegård (hvor byerne har ringe formue, skal der i stedet indrettes et skur eller to efter byens omstændigheder). Det skal være på et sundt sted uden for byen noget på afstand af vejen. Der skal være flere rum til de folk, hvor det er usikkert, om det er en smitsom sygdom, de er ramt af, såvel til fattige som rige, der vil være for sig selv. Og hvert rum skal have sin særskilte vagt, for at de, som ikke kan indlogeres af nogen i sygdomsperioden, kan have et bestemt sted, hvor de kan gå eller føres ind, hvis de ligger på gaden. Samtidig kan også godfolk få kamre og god omsorg til deres syge tjenestefolk til en rimelig betaling.

Træsnittet fra 1630 viser bedre stillede borgere, der flygter for pesten i London. Døden med timeglas i baggrunden truer stadig.

Hvordan man skal forholde sig, når sygdommen bryder ud i en by. Gudspåkaldelse og anden belæring m.m.

De velhavende folk opfordres til at have medlidenhed med de fattige, især de syge mens de lever, og også støtte deres efterladte børn. Desuden skal de også opfordres til at hjælpe de døde i graven. Dertil kommer, at sundhedskommissionen skal føre tilsyn med, at det der (særligt i disse tider) gives til de fattige syge, også bliver holdt tilbage og uddelt til dem. Endelig skal folket opfordres til, at ingen i trods udsætter sig selv for fare og har unødvendigt samvær med de syge. Ligeledes skal de syge også klogt holde sig fra andre og advare dem, hvis de kommer uvidende til dem.

Når nu sygdommen opdages i et hus,

og førend den bliver almindelig i byen, så skal de, der bor derinde, holde husene og vinduerne til gaden lukket. De må ikke gå ud noget sted for at komme i kontakt med folk eller lade nogen uvidende komme til dem. Der skal ansættes bestemte folk, som kan besøge disse steder og syge folk for at hente og skaffe dem, hvad de måtte behøve af livsfornödenheder, medicin og andet nødvendigt.

Men hvis nogen af tyendet bliver syge, og herren eller fru en i huset er rask, så skal herskabet ikke tvinges til at blive hos de syge, hvis de vil rejse andre steder hen, hvor de frivilligt bliver lukket ind, straks efter at sygdommen er opdaget i deres huse. Men det står dem frit for at begive sig bort, som deres omstændigheder tillader dem, hvis de sørger for mad, medicin og andre livsfornödenheder til de syge og

dem, der bliver tilbage i husene. Dog må de ikke uden tungtvejende grund tillade, at andre omgås dem, før man efter nogle ugers tid har sikker viden om deres egen tilstand og sundhed.

Men sker det, at dørene lukkes til hos nogle fattige, som ikke har råd til at forsørge sig selv, så er borgmestre og bystyre forpligtet til at skaffe disse fattige øl, mad, medicin og andre livsfor nødenheder af byens midler.

I øvrigt skal al unødigt besøg i sådanne tider være forbudt. Dog skal præsten, pestmesteren og bartskeereren villigt møde op. De nærmeste slægtninge må også få tilladelse til at gå ind til syge, hvis de absolut ønsker det. Dog skal de efterfølgende afholde sig fra andet selskab og samkvem (undtagen kirken).

I pesttid skal der heller ikke holdes nogen store bryllupper eller anden sammenkomst. I stedet bør enhver arrangere det hjemme og i sit hus uden nogen gæster.

Når nogen afgår ved døden, så skal kun de nærmeste slægtninge og nogle få af naboerne indbydes til at møde i gaden, når liget bæres ud. De skal skilles fra hinanden igen på gaden, når de er kommet tilbage fra kirken. Ingen må gå ind i huset, medmindre de hører til. I kirken skal præsten kun holde en kort og halvt så lang ligprædiken som ellers. På kirkegården skal han i stedet for en ligprædiken kun give en kort belæring eller læse en bøn og fadervor. I den forbindelse skal han sammen med dem, som er til stede, påkalde Gud den

allermægtigste inderligt og indtrængende og bede for, at sygdommen mildnes, og hvad der ellers er påkrævet.

Desuden skal der fastsættes en pris for ligkister af fyr. Efter byens omstændigheder skal myndighederne samle et forråd af dele til kister til gavn for de fattige, som intet ejer.

Borgmestre og bystyre skal bestemme, hvordan man skal forholde sig med ligbæring. I den forbindelse skal de også sørge for ligbårer med heste foran og dækket med sorte tæpper, så de fattige på den måde kan få en anstændig begravelse. Med dem kan desuden også de, som ingen vil kendes ved, føres til graven.

Borgmestre og bystyre skal fastsætte, at graverne – ligesom i andre tider – lader sig nøje med hvad der er rimeligt, og som den fattige, bedrøvede efterladte kan skaffe. Graverlønnen skal fastsættes til en bestemt pris. Graveren er forpligtet til at grave grave passende dybe, som minimum tre sjællandske alen (a. 63,25 cm.)

Denne pestfordning skal såvel myndigheder som alle andre rette sig efter, eller også stå til ansvar og underkastes retsforfølgelse, som det sig hør og bør.

GIVET PAA VORT SLOT I KØBENHAVN DEN 15. JANUAR 1625.

I den del af året 1625/1626, hvor pesten rasede, fandt der 8 trolddomsprocesser sted i Helsingør (se FAHS år-

bog 2020) og kirken havde været brugt daglig. At folk var bange, kan ikke undre.

Men som det fremgår af kongens forordning, er der meget, der kan sammenlignes med Coronaen i dag. Ved at udskifte forskellige instanser i kongens forordning som bartskeerer med læger, pesthus med hospitaler, Sundhedskommissionen med Sundhedsstyrelsen, boligløse, arbejdsløse, sjælesørger m. præster, dertil kommer tester af folk, grænse lukning m.m. er Forordningen ganske moderne. Et vigtigt kapitel i forordningen i sammenligning med 2020 var:

Gudspåkaldelse og anden belæring

Når nu sygdommen bryder ud i en by, så skal man først og fremmest ydmygt anrøbe Gud den allermægtigste med bodssalmer (som skal fremføres bestemte dage, og vare indtil takkebønnen for sygdommens ophør kan fremsiges fra prædikestolen) og dertil bøn både hjemme og i kirken, om at den guddommelige vrede, straf og sygdom må ophøre og formildes. Derefter skal folket eftertrykkeligt opfordres til at gøre bod, til at forsone sig med Gud og sin næste og til i tide og velovervejet at deltage i Herrens nadver. Under disse omstændigheder kan man nemlig kun søge og få de bedste råd hos Gud den allermægtigste.

Og så er vi fremme ved påsken 2020 (årets største kirkehøjtid), her lukker kirkeministeren alle kirker i Danmark. Bodssalmer og bøn i hvert fald i kirken er i forhold til Christians 4.s forordning udskiftet med den medicinske videnskab.

1600-tallets danske pestepidemier kom næsten alle fra Sverige eller Baltikum, hvor de fandt vej ind i landet via Bornholm eller havnebyer som København og Helsingør. Også den store pest i 1654 hvor pesten ramte Helsingør i juni måned rasede videre indtil november med knap 1.800 døde. (ud af en befolkning på ca. 4.000).

Pesten kom via Bornholm fra enten Königsberg eller Danzig, hvor især Helsingør og Danzig havde tætte forbindelser. Derefter gik der knap 60 år før pesten i 1710-11 igen ramte København og Helsingør.

(Sproget er omskrevet til nutidsdansk.)

Lone Hvass april 2020

Litteratur:

- ♦ Danmarkshistorien.dk Aarhus Universitet
- ♦ Peter Christensen: Pestepidemiene 1624–26 og 1629–30 i lokalt perspektiv: Nordborg på Als Personalhistorisk Tidsskrift 2008:2 s 213-220
- ♦ Torben Bill Jessen, Lone Hvass: Trolddom i en dansk købstad, FAHS-årbog 2020.
- ♦ Karl Erik Frandsen Roskilde bys Historie 1536 – 1850 side 66

Forslag til ændringer af foreningens vedtægter

Bestyrelsen gennemførte sidste år en opstramning af vedtægterne, så de nu passer til de krav, som bankerne stiller til en forenings regnskab. Efterfølgende har det vist sig, at der er behov for endnu en ændring. Foreningen udsender i dag kontingentopkrævningen sammen med blad nr. 4. Det giver medlemmerne en lang frist til at betale kontingent inden generalforsamlingen i marts. Den løsning betyder nogle regnskabsmæssige udfordringer, fordi man skal kunne dokumentere både sidste og indeværende års kontingent. Derfor foreslår bestyrelsen, at vi udskyder datoen for afholdelse af generalforsamling med én måned til april. Herved kan vi vente med at udsende kontingentopkrævning med årets første blad. Derved giver vi på tid nok at indbetale kontingentet efter nytår

Vedtægternes §8, stk. 1 stykke ændres til:

Den årlige generalforsamling afholdes inden udgangen af april måned efter skriftlig indkaldelse i foreningens blad med mindst 21 dages varsel til foreningens medlemmer.

Indholdsfortegnelse til
Frederiksborg Amts
Historiske Samfunds
årbøger fra 1906 til 2020

Registeret over indholdet i FAHS's årbøger er blevet udvidet til nu også at omfatte årgangene helt op til og med år 2020.

Det nye register er i A-4 format.

Det kan købes ved henvendelse til bestyrelsen.

Prisen er 50 kr. + evt. forsendelse

Bestyrelsens beretning for året 2019

Ordet HISTORISK er i de senere år blevet skamredet.

Men det passer nu nok meget godt på denne beretning; kun et par gange før siden foreningens start i 1906 har det ikke været muligt at afvikle generalforsamling efter vedtægterne.

Som varslet i sidste medlemsblad skulle den i år have fundet sted lørdag d. 28. marts, men begrænsningerne i mødeaktivitet på grund af coronavirusens hærgen, gjorde aflysning nødvendig.

Nu skønner vi ud fra meldingerne fra regeringen, at de gældende restriktioner giver os mulighed for at afvikle **generalforsamlingen**. Den er fastsat til **lørdag d. 17. oktober** (se bagsiden).

Men her er beretningen:

Bestyrelsesmøder: I løbet af 2019 og det første halvår af 2020 er der blevet afholdt i alt 7 (+ 1 på vej bestyrelsesmøder på skift hos medlemmerne.

Hver gang har kassereren givet en status på økonomien og medlemsudviklingen.

Medlemstallet er desværre svagt faldende, hvilket er forståeligt, da rigtig mange af os er endda rigtigt godt til års. Og tilgangen er meget begrænset. Vi tror, at en væsentlig årsag er de mange lokalhistoriske foreninger, der efterhånden er groet frem i Nordsjælland. Og tak for det. Derved får vores

forening, der jo bygger på et fællesskab i det gamle Frederiksborg Amt, der nok af mange opfattes som en anakronisme, ikke den samme opmærksomhed som tidligere. Selvom vi stadig tæller tæt på 300 medlemmer.

Hvor mange ud over de 300 kender FAHS?

Vi må finde nye måder at fortælle om vores eksistens på. Som et første tiltag har vi tilskrevet lokalforeningerne, at vi fremover vil sende dem en mail om vores foredrag og ture i håb om, at de vil sprede informationen til deres medlemmer via deres maillister. Vi forestiller os, at det også kan foregå den modsatte vej.

Jo flere, der får viden om de utallige aktiviteter der tager udgangspunkt i historien i Nordsjælland, jo mere tilslutning vil der blive. For der er jo stor interesse for vores historie.

Samtidig har vi besluttet at sende meddelelse om vores aktiviteter til et bredt udsnit af **lokalaviser** i området og naturligvis til Frederiksborg Amts Avis, som altid er flink til at bringe en notits om vores foredrag.

Og vi har også tænkt os med forfatterens accept at sende dem artikler fra vores medlemsblad. Vi tror, emnerne har interesse for en større kreds. Så kan vi håbe, artiklerne i et vist omfang vil blive citeret i lokalpressen.

Vi vil også arbejde på at komme på

Facebook, da det nok kan bringe os i kontakt med nye mennesker. Det hele går naturligvis ud på at tiltrække nye medlemmer.

Medlemmer til bestyrelsen: Nogen må tage sig af at få foreningen til at fungere, finde foredragsholdere, planlægge og gennemføre arrangementer, samle materiale til bladet, sætte det op til trykning og sørge for forsendelse, skaffe en årbog og sørge for omdeling.

Der er meget brug for, at nogen vil være villige til at stille op til valg og tage en tørn til foreningens bedste.

Hjemmeside: I årets løb har det været diskuteret, om vores hjemmeside burde ændre udseende. Vores webmaster siden 2006 har været Ebbe Nielsen, som effektivt har sørget for at bringe oplysninger om foreningens aktiviteter, referater fra generalforsamlinger, ajourføre lister over bøger til salg og meget andet, har meddelt, at han er indstillet på at slippe denne opgave. Dog vil han fortsætte, indtil en ny er på plads.

Det er besluttet at undersøge mulighederne for et nyt layout og udgifterne, der er forbundet med at forny hjemmesiden. Vi er i forhandlinger med et firma, der skal komme med forslag til løsninger.

Vedtægtsændring: For at lette regnskabsføringen, foreslår vi, at generalforsamlingen rykkes en måned, så den afholdes inden udgangen af april. Derved kan vi vente med at udsende opkrævning for det nye foreningsår sammen med årets første blad. Så

slipper kassereren for den lidt besværlige manøvre med at indbetalinger i det "gamle" år skal gemmes og overføres til det nye regnskab. **Hvis det vedtages, beder vi om, at I først betaler efter nytår.**

Aktiviteter:

I 2019 har foreningen arrangeret udflugt til *Knud Rasmussens Hus* i Hundested, kombineret med en vandring med *Lone Hvass* i det pittoreske *Kikhavn*.

Vi har været på byvandring med *Eva Tønnesen* i den gamle købstad *Køge*, der er sprængfyldt med historie, og som har landets største torv.

Endelig har vi med *Lene Falster* som guide været på rundvisning på *Fredriksborg Slot* i den del af udstillingen, der vedrører "Danmark i det 20.-21. århundrede".

Kjartan Langsted holdt sammen med nogle aktive detektorfolk foredrag om spændende fund, der gøres i stort tal ved hjælp af *metaldetektorer*.

I forbindelse med udgivelsen af en ny udgave af "Trap Danmark" holdt *Jeppe Tønsberg* foredrag om personen *J. P. Trap*.

I marts 2020 skulle *Gorm Tortzen* have fortalt om *Chr. IV's skoledage*, men det måtte vi aflyse på grund af corona-krisen.

Imidlertid vil vi under de nuværende forhold forsøge at afholde dette arrangement lørdag d. 31. oktober.

FAHS-bladet: Også i 2019 er det lykkedes at få tilstrækkeligt stof til at fylde medlemsbladene.

Tak til bidragerne.

Henrik Bachmann har udarbejdet et register over indholdet af bladene fra starten i 1987 til nr. 1 i 2019. Registeret blev udleveret sammen med årbogen 2019. Nye medlemmer kan få det ved henvendelse.

Og det er lykkedes Henrik at finde et sted, hvor vi billigere kan få trykt bladet – og vi synes i en bedre kvalitet.

Desuden har han lavet en aftale med PostNord, således, at vi kan spare på portoudgifterne.

Bogdepot: I rigtig mange år har foreningen haft opbevaring af vores årbøger i kælderen under Espergærde bibliotek. Det har været trygt og godt, men geografisk lidt besværligt, at det lå i det yderste hjørne af Nordsjælland. Efter nogle års søgen har vi været så heldige at kunne finde et nyt bogdepot i Hillerød, der jo er mere centralt.

Menighedsrådet ved Præstevang kirke har givet os husly i et velegnet rum under kirken. Her kan bøgerne stå tørt og godt. Bestyrelsen har opstillet reoler og efter sanering af beholdningen opstillet årbøgerne her. En del af de bortsanerede bøger udlægges i venteværelser hos læger og andre.

Årbog 2020: Vi er alle i de sidste mange år i stigende omfang blevet tilbudt nyheder, underholdning og oplysning via de elektroniske medier: TV, computer, radio, podcast og så

videre. Alt sammen af flygtig karakter; det blæser i vinden.

Til forskel fra dette har bøgerne en holdbarhed, der selv efter århundreder kan viderebringe tanker og fortællinger, tænkt og oplevet af fjerne forfædre. Bøger kan igen og igen tages ud af reolen og genlæses uden afhængighed af elektronikkens medvirken. Også i år har FAHS skaffet jer en ny til hylden.

To af vore medlemmer, Lone Hvass og Torben Bill-Jessen, hvis navne borger for kvalitet og grundighed, og som tidligere har bidraget til FAHS's serie af årbøger ("**Chr. IV som Kanonstøber**" og "**Liv og Død, Tro, Håb og Mirakler i 1600-tallets Helsingør**"), har igen gravet sig ned i gamle protokoller, hvilket har resulteret i bogen "**Trolldom i en dansk købstad**", der er foreningens årbog for 2020.

Det er en spændende beretning om forfædrenes tro på trolldom og de gruopvækkende konsekvenser for nogle borgere i danske lokalsamfund.

Planen er, at Lone og Torben ved den udsatte generalforsamling skal fortælle om arbejdet med bogen.

Omdeling: Som sædvanlig har Margrethe Krogh lagt en plan for omdeling af bøgerne ved hjælp af mange hjælpsomme medlemmer. Og nye har meldt sig.

Vi regner med, at I alle ved deres hjælp har modtaget et eksemplar af årbogen.

Foredrag:

Nyt om Christian IV's skoledage

lørdag den 31. oktober kl. 14.00

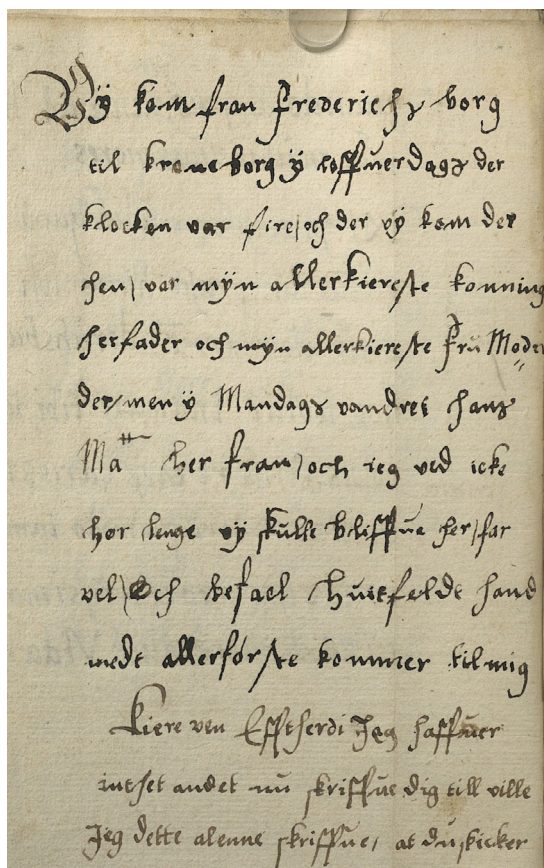
I Kedelhuset, Fredensvej 12, Hillerød

(bag biblioteket).

Lokalet er handicapvenligt. Ingen tilmelding - tag en gæst med.

Pris: 50 kr. Inkl. Kaffe/te og kage

Ved **Gorm Tortzen** lektor i græsk og latin ved Saxoinstituttet, Københavns Universitet.

Prins Christian var en meget flittig elev. Fra han var seks og ti år frem (1583-1593) fik han undervisning i en mængde fag. Et af fagene var sprogfærdighed i datidens internationale sprog latin, og der er bevaret over 800 stile fra den lille prins. De er skrevet som breve til familie og venner og giver et helt enestående billede af drengen og hans udvikling under streng luthersk tugt af hans lærer Hans Mikkel-sen.

Brevstilen er for de flestes vedkommende skrevet først på dansk, og så på latin. De fortæller om hans hverdag og om spændende historier, han har opsnappet, når han lyttede til de voksne eller læste om berømte kongelige forbilleder.

(Prøv at læse med!!)

Afsender: Frederiksborg Amts Historiske Samfund ved Henrik Bachmann, Gartnervænget 7, 3400 Hillerød

Generalforsamling lørdag den 17. okt. 2020, kl. 14.00

Der indkaldes hermed til ordinær generalforsamling i Kedelhuset, Fredensvej 12 C, Hillerød (bag biblioteket). Mødelokalet er i stueplan og handicapvenligt.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af referent
3. Valg af stemmetællere
4. Bestyrelsens beretning om foreningens virksomhed i det forgangne år
5. Bestyrelsen fremlægger det reviderede regnskab til godkendelse (se FAHS blad nr. 1/2020 side 12 og 13).
6. Forslag fra bestyrelsen eller medlemmerne (14 dages indsendelsesfrist til formanden). Bestyrelsen fremlægger forslag til vedtægtsændringer (se inde i bladet)
7. Valg af bestyrelsesmedlemmer (for 2 år):
Niels Nielsen (modtager ikke genvalg)
Eva Tønnesen (modtager genvalg)
Lene Falster (modtager genvalg) .
Margrethe Krogh, Lone Hvass og Henrik Bachmann er de øvrige medlemmer af bestyrelsen og er ikke på valg
Nyvalg: Bestyrelsen foreslår Kjartan Langsted
8. Valg af 1-2 suppleanter (for 1 år):
Ingen kandidater.
9. Valg af en revisor. Bestyrelsen foreslår Hannah Andersen (modtager genvalg)
9. Valg af en revisorsuppleant. Bestyrelsen foreslår Poul Bønsøe (modtager genvalg)
10. Fastsættelse af kontingent for det kommende år (2021)
11. Eventuelt

Der serveres kaffe/te og kage

Efter generalforsamlingen vil Lone Hvass og Torben Bill-Jessen fortælle om arbejdet med deres bog: "TROLDDOM i en dansk købstad".